

SVALÖVS GILLES ÅRSKRÖNIKA 2022

(1 dec 2021- 30 nov 2022)

2021

Söderåsbanan

Äntligen! Lördagen den 11:e december 2021 kom tåget tillbaka. Då hade Svalöv varit utan järnvägsförbindelse i 35 år. Många gånger har det talats om att ta upp tågtrafiken igen, men inte förrän nu blev det verklighet. Tåg har visserligen svischat förbi men inte stannat och låtit folk åka med. Men nu var det dags igen. I snöglopp, men under fanfar och i kretsen av glada och nyfikna svalövsbor klippte ordföranden i samhällsbyggnadsnämnden, Stefan Pettersson, invigningsbandet. Söderåsbanan var invigd.

Även i Kågeröd och Teckomatorp blev det naturligtvis bandklippning och festligheter när tåget kom på sin premiärtur med särskilt inbjudna gäster.

Själva Söderåsbanan går mellan Teckomatorp och Åstorp via Svalöv, Kågeröd och Billesholm. Men sitter du kvar på tåget söderut kommer du med den så kallade Lommabanan via Kävlinge, Furulund och Lomma ända ner till Malmö.

Det var år 1886 som järnvägen kom till Svalöv allra första gången, i 100 år rullade tågen. Hoppas tåglinjen finns kvar en längre tid denna gång!

Nästa dag, 12:e december, gick tågen enligt tidtabell, en gång i timmen söderut och lika ofta norrut.

Omröstning

Samma dag, 12 december, var det också val i kommunen då det gällde att säga ja eller nej till kommunens bolagisering av Svalövsbostäder. Bolagiseringen skedde redan hösten 2020, men nu skulle vi kommuninvånare få säga vårt. Fjorton procent av invånarna röstade och resultatet var tydligt i gruppen: 74 % sade nej. Röstningen skulle egentligen ha skett 2021, men Coronapandemin förhindrade det. Utfallet ändrar inte något.

Årets Företagare 2021 blev Mathias, Ingrid och Fleming Varmedal och Joakim Olsen. Tillsammans driver de företaget TUMAB, ett utbildningsföretag inom svetsning. Det var Fleming Varmedal själv som grundade företaget för över 30 år sedan.

Årets Unga Företagare 2021 blev Emma Karlsson som driver Backagrillen i Tågarp.

Årets miljöpris 2021 fick den ideella föreningen Kulturverket som arbetar för naturens och miljöns bästa. De skapar nytt av gamla saker. De kan göra en väska av en uttjänt gardin, en fågelholk av slitna golvplank. Dessutom har de egna odlingar vid Persbo.

2022

Vid årsskiftet hade över 200 000 skåningar haft covid-19, ungefär 15 %, ungefär lika stor andel var det i vår kommun. Smittkurvan gjorde en jättetopp precis vid årsskiftet sedan stördök den.

Så sent som in i januari förmanades vi att "hålla ut och hålla avstånd". Restaurangen på Solgården stängde för besökande och dagverksamheten Tussilago höll stängt. Allt för att

skydda de känsligaste. Det blev februari och plötsligt togs begränsningarna bort den 9:e och vi kunde andas ut efter två år av restriktioner och rekommendationer, spritande och sprutande. Nu var tillräckligt många vaccinerade och sjukvården var inte så hårt belastad. Allt skulle äntligen bli som vanligt igen.

Glädjen varade i precis 15 dagar, för den 24:e februari tågade Ryssland in i Ukraina och det var krig i Europa. Kunde vi ha varit mer förberedda? Mobiliseringen vid gränsen hade vi fått rapporter om, men vem ville tro att det verkligen skulle bli väpnad konflikt?

I mars öppnades ett mottagningscenter i Teckomatorp, i Parkskolans idrottshall. Ett sjuttioal ukrainare hade då anlänt, mest kvinnor och barn. Nu gällde det att bereda bostäder, arbete och skola till dem. Och, inte minst viktigt fritidsaktiviteter för barnen och språkkafé för de vuxna. Fridhems folkhögskola startade språkkursen "Svenska från dag ett", som blev en god hjälp för en grupp ukrainska kvinnor.

Länsstyrelsen anslog 1,3 miljoner kronor till språkinsatser för alla som kommer hit. De ska snabbt få möjlighet att lära sig svenska. Det är viktigt med språk för att få arbete.

På Vidinge grönt, den stora grönsaksodlingen i Norrvidinge, är femtio av de 250 anställda från Ukraina och där var engagemanget stort. Personalen samlade in förnödenheter som sovsäckar, blöjor, barnmat, hygienartiklar och raggsockor. Det var både butiker och privatpersoner som skänkte saker, och dessa kördes omgående ner till Ukraina med lastbilar som bekostades av Vidinge grönt.

Nu, nio månader efter krigets början, bor det ungefär 145 ukrainska medborgare i kommunen, som mest bodde här cirka 200. Några av dem som flyttat ville försöka leva i Ukraina igen. Jag vet inte hur det gått för dem.

Kommunen

Som följd av besparingar inom bildningsnämnden slutade ett par av kommunens chefer. Det blev en besk eftersmak, eftersom saken hanterades på ett tråkigt sätt. Det var också mycket ordande om vården och arbetsmoralen på äldreboendet Åsgården i Kågeröd och Ängslyckan i Teckomatorp. En tystnadskultur ansågs råda. En extern utredning rekommenderar bättre kommunikation mellan chefer och medarbetare. Ett utvecklingsprogram har också satts igång.

Den nya lagen som ska skydda visselblåsare kan kanske förhindra att tystnadskulturer kan fortleva.

Höstens val

I det kommunala valet röstade cirka 80 %, vilket var lite lägre än vid valet 2018. Sverigedemokraterna blev störst med 35 %, en ökning sedan förra valet, i år fick de 13 av de 35 mandat. Socialdemokraterna blev näststörst parti med 23 %. Både Miljöpartiet och Feministiskt Initiativ gick bakåt och miste därmed sina mandat.

Teddy Nilsson sitter kvar som kommunstyrelsens ordförande, SD styr tillsammans med M och KD med 19 mandat.

L lämnade samarbetet med dessa och bildade opposition med S, C och V.

Kågerödslund

Den gamla folkparken Kågerödslund brann ner till grunden 2018, nu är en ny byggnad på plats. Huset ser snarlikt ut, det är rött med vita spröjsade fönster. Huset hyser en förskola och en fest- och samlingslokal. Den senare lokalen är på cirka 300 kvadratmeter och kan rymma 150 personer och ska hyras ut. Det är kommunen som driver Kågerödslund.

Biblioteket kunde återigen ha evenemang och det blev flera välbesökta aftnar. Bibliotekarie Martin Axelsson fick äntligen möjlighet att bjuda in kommunens egna Leif Jacobsen, och Ninni Holmqvist. De två diskuterade översättarens vedermödor och glädjeämnen inför en intresserad åhörarskara. Feelgoodförfattaren Caroline Säfstrand och Augustpristagaren Patrik Svensson drog också stor publik.

Det blev både filmvisning på vinden och pyssel under påsk- och höstlov. Allt välbesökt och uppskattat av kreativa barn.

I Teckomatorp ställdes en modell av Vasaskeppet ut, ett modellbygge av Peter Jacobsson.

Utmärkelser

Årets svalövsambassadör heter Bengt-Åke Sjölund och han är en av eldsjälarna i Svalövs Bollklubb, där han varit engagerad i 60 år. "Lyckliga barn och ungdomar" har varit hans motto.

Svalövs kulturpris 2022 gick till Svalövs Riksteaterförening för att de gett Svalöv kommuns medborgare möjlighet till ett brett utbud av kulturupplevelser.

Föreningen som återbildades 2018 arbetar ideellt. Det är ofta fullsatt på deras föreställningar och föreläsningar. Det bjuds både på dramatik och musik och det är en bra bredd på programmet. Under året som gått har både Strindberg och Ted Gärdestad varit på repertoaren.

Svalövs kommuns kulturstipendium 2022 tilldelades tre personer Olga Ottilia Denward, Beata Salonen Ripa och Ted Kjellsson.

Olga Ottilia Denward går en konstnärlig musikutbildning på Musikhögskolan i Malmö, hennes fokus ligger på jazz och improvisation och hon har sång som huvudinstrument.

Beata Salonen Ripa ska påbörja sin master i design på Konstfack med inriktning på miljö, så kallad design ecologies.

Ted Kjellsson frilansar inom film som manusförfattare och regissör. För tillfället arbetar han på en tv-serie som heter FUBICK tillsammans med Lundakomikern Anders Jansson. Serien ska utspela sig i Svalövs kommun och har beskrivits som en skånsk Fargo. Onekligen spännande!

Ted Kjellsson blev också belönad med det nationella priset Kristallen, ett årligt pris till tv-personligheter. En tung utmärkelse.

Kommunens centerkvinnor utsåg tapetserarmästare Anne Thylén till årets kvinnliga företagare. Av alla näringsidkare i kommunen är 27 % kvinnor. Detta pris vill främja kvinnornas verksamheter.

Caroline Brofall Johannesén som studerar grafisk design på Fridhems folkhögskola fick ta emot Poppe-stipendiet.

De unga entreprenörerna Lina Tranqvist och Maryam Barbooti var årets deltagare i UngDrive med företagen Linas Hunddagis och Maryams Choklad och Armband. UngDrive är ett koncept där ungdomar lär sig om entreprenörskap och där de under några sommarveckor får chansen att testa på att vara företagare. Dessa ungdomar fick åka till Gnosjö på en nationell träff.

Infrastruktur

Rondellen vid pizzerian fick nya stenläggning och ser numer ut som en riktig cirkulationsplats igen. Nya busshållplatser som ger säkrare på- och avstigningar anlades under året. Återigen fick vi pröva tålamodet med avspärrningar i trafiken. I höst har det blivit färdigt och fint.

I början av april togs det första spadtaget på Lantlyckan. Men byggandet ser ut att dröja. På Lantlyckan ska det bli två olika former av äldreboende, serviceboende (som kräver ansökan för att få plats) och trygghetsboende (ska ge större gemenskap och mer trygghet, ingen särskild prövning behövs för att bo där).

Redan nu rustar kommunen för att ta hand om våra seniorer. Ju fler äldre, desto fler dementa, det säger statistiken. Därför förbereds vårdpersonal för detta. Inga-Lill Winqvist från Stiftelsen Silviahemmet i Stockholm har utbildat personalen på Solgården. Den vårdfilosofi som lärs ut är att ge högsta möjliga livskvalitet för de dementa och deras anhöriga. Silviahemmet har verkat i 25 år och utbildat över 1000 personer i flera yrkesgrupper.

I april togs också första spadtaget för Norra Kyrkvången. Där ska villor och radhus på 38 stycken s k fribyggartomter växa upp. Här schaktas det för fullt.

SKOLA

Svalöfs gymnasium kunde återigen arrangera sitt populära kosläpp. Den 13 maj skuttade femtio stycken spralliga kor ut på årets första grönbete. Det blev ett glad tillställning för de tusen personer som tittade på.

Linåkersskolan, Svalövs högstadieskola, har fått en ny rektor, fotbollsprofilen Mats I Svensson. Mats har varit målvakt i Landskrona Bois, där han gjorde över 400 matcher. Det passar bra i Linåkers fotbollsprofil, MFF Akademin.

Skolhundar Två hundar, Ice, en siberian husky, och labradoodlen Sputnik har blivit

certifierade skolhundar. Det innebär att de håller eleverna sällskap när barnen högläser. Det blir ju mycket roligare och mysigare att läsa högt när någon är med. Hunden dömer inte och lyssnar uppmärksamt, menar rektorn Annika Andersson på Midgårds skola i Röstånga. Det är meningen att fler elever i andra skolor också ska bli stöttade av dessa hundar.

Kultur

Kulturhuset kom igång att visa nya filmer i början av september. Brist på reservdelar var anledningen till dröjsmålet. Nya säsongen började med bl a "Där kräftorna sjunger" med utsålt hus. Det blev alltså ett välkommet återseende.

Under sommaren skapades – jag vågar gissa – kommunens till ytan största konstverk. Konstnärskollektivet Streetcorner fick i uppdrag av Kulturrådet att försköna tre orter i Skåne, och Svalöv blev en. Projektledaren Richard Johansson och fotograf John Erenbo började med att fara runt i hela kommunen och samla intryck från varje ort. De bodde hemma hos olika personer och sög i sig den anda de mötte. Sedan konkretiserades intrycken till bilder som blev en muralmålning. Resultatet finns på tryckhallens vägg, den som vetter mot järnvägsspåren. Därigenom kan alla tågresenärer få en glimt av vad trakten kan erbjuda.

Alla, gammal som ung, var inbjudna att hjälpa till att måla. På natten projicerades bilderna på väggen och konstnärerna skissade upp konturerna. Sedan gjordes resten av målningen på dagen.

Målningen har fått namnet Veteväggen, och det beror naturligtvis på bygdens prägling av jordbruk och livsmedelsproduktion.

På väggen syns de läckra bakverk som gräddas i Billeberga och i Teckomatorp, en traktor, en A-traktor, en mölla, ett veteax som korsats på Lantmännen och så ett bakprov från laboratoriet. En bild av växtförädlingsprocessen från jord till bord.

Vi kan också se blommande raps. Vi ser också en jättes fot som kliver fram i landskapet, pärlan mitt i bilden symboliserar den vilda naturen på Söderåsen. Den flygande bondens son, Christer Esbjörnsson i Simmelsberga, är avbildad i ett enormt porträtt. Bara för att nämna något som avbildats. Jo, Fridhems första byggnad ses också.

Det var en kolossalt positiv och livskraftig energi dessa unga människor från Streetcorner utstrålade. Se filmen som ligger på youtube, du kommer att bli glad av att se den!

<https://www.youtube.com/watch?v=3fEBVaV51ew>

Muralmålningen är 8 x 40 meter och 130 liter färg gick åt. Det kommer att sättas upp en plakett med information om målningen.

Företagande

Mindre glädjande var att Jordbruksverket flyttade från Svalöv. Verksamheterna och de 30-tal anställda i Svalöv fick bege sig till Landskrona om de ville behålla jobbet. Jordbruksverket flyttade också från Alnarp och Helsingborg. På detta sätt minskades lokalytan och därmed lokalkostnaderna.

Desto roligare var det att Lantmännens nya odlingskammare invigdes den 14:e juni under namnet Lantmännens Framtidsgård Svalöv. En milstolpe för verksamheten och en verklig storsatsning som har kostat 40 miljoner kronor. Nio växtkammare med specificerad odlingsmiljö gör att upp till sex generationer plantor kan skördas på ett år. Det kallas "speed breeding". Robotar tar tusentals bladprover och extraherar deras DNA. Proverna sekvenseras och analyseras. Kopplingar mellan viktiga egenskaper i grödan och variationer i arvsmassan undersöks och analyseras med avancerade statistiska algoritmer.

Drönare används i fält för att se hur sortkandidaterna utvecklas i större odlingar.

Att få fram nya härdiga sorter är ju en nödvändig åtgärd i vårt förändrade klimat.

BT Kemi

Den termiska in situ-metoden då den förorenade marken hettades upp till 300 grader ner till 6 meters djup för att förånga gifterna fungerade bara delvis. En hel del gifter försvann, men vatten trängde (trots barriärer) in och gjorde att temperaturen sänktes och processen skapade dioxiner som en biprodukt. Dioxinerna sägs dock vara "inkapslade" och inte utgöra någon fara för omgivningen. Avtalet med entreprenören (Geosere AB) är hävt. Det verkar som om fortsättning följer.

Det gör det i alla fall i etern. Under november sändes *Giftskandalen 1975* i fem avsnitt i radion. Detta är en dramatisering om hur BT Kemi-historien började. Radioföljetongen ingår i serien Före-efter.

Föreningar

Svalövs Filmstudio kom igång igen under våren, lite fördröjt, men sedan visades 7 stycken filmer. Det kändes som om suget efter film på stor filmduk var stort.

Även Svalövsbygdens släkt och folklivsforskarförening kunde hålla öppet hus i Montessoris lokaler igen. Nya medlemmar strömmade till och garanterade föreningens fortlevnad.

Naturskyddsföreningen i Svalöv har gett ut en bok under året. Karatofa, 50 år. Det är en uppföljare till "Karatofa – en bok om Karatofa-Svenstorp- Höje backe" som kom ut 1978. Det är ett gediget arbete som ligger bakom dessa två böcker och de tar upp all sorts biologi i området, både naturlig och människopåverkad.

För miljön och hållbarheten planterades i somras en vårtbjörk vid Fridhems folkhögskola tillsammans med poeten Emil Jensen och scenkonstnären Siri Bengtén.

Föreningen har flera flitiga fågelskådare i sin skara och de har hittills i år rapporterat 184 arter, vilket bara är överträffat av år 2020 då 187 arter noterades. Några av årets rariteter är ängshök, härfågel, ägretthäger, svart stork, spetsberggåås, kaspisk trut, rosenfink och brandkronad kungsfågel. Uppdatera dig på <https://svalov.naturskyddsforeningen.se/>

Mer om naturen

Kågeröds Mader är den återskapade vattenmiljön av Vegeåns åfåra. Nu slingrar ån sig fram igen och får helt nya förutsättningar att bli en kolsänka och buffert mot översvämningar. Kågeröds mader ska också bli en ny port in i Söderåsens nationalpark.

En varg har varit synlig i kommunen under året, observationer har gjorts i Kågeröd och i Asktrakten.

Vädret

Snön och vintern kom till Svalövstrakten i början av december 2021, och vi fick en vit jul 2021, som följdes av ett grönt nyår. Både januari och februari var milda månader. Stormen Malik drog över södra Sverige den 29-30 januari 2022, med uppmätta 33,2 m/s vid Hallands Väderö.

Den 15 februari anlände den meteorologiska våren till södra Götaland.

Det regnade mycket i februari, men det var en snabb upptorkning i mars som gjorde att det blev en tidig sådd, trots en del nattfrost. Sommaren började på själva valborgsmässoafton, den 30 april.

Sommaren minns jag som ganska normal här i Svalöv, med tillfällena till bad, men med tillräckligt mycket regn för att hålla gräsmattan grön.

Bad ja, det var populärt att bada under sommaren. När det var riktigt varmt i början av juli tvekade inte korna i Bolshus fälad att hoppa i dammen och svalka sig.

Vi människor fick återigen möjlighet att ta oss ett dopp i Röstångabadet. I juni var alla fel och brister åtgärdade. Det var förra året badet tvingades stänga.

Höstmånaderna var ovanligt varma, så varma att det inte blev meteorologisk höst förrän den 14:e november i vår del av Skåne. Detta är rekordsent.

Blir det någon vinter i år?

Skörden

Den varma och till stora delar torra hösten gav ett bra skördeväder. Men hur blev utfallet?

Skörden av raps och rybs ökade med en femtedel i år till 413 500 ton i år och blir därmed den största som någonsin har registrerats sedan 1965, enligt Statistiska Centralbyrån, SCB. Rekordet sker efter att odlingsarealen för höstraps ökat med 14 procent jämfört med förra året. Skörden per hektar har alltså inte ökat.

Även den totala skörden av spannmål ser ut att öka med 16 procent i år till sammanlagt 5,8 miljoner ton. Det är den högsta skörden sedan 2020 och 10 procent högre än snittet för de fem senaste åren.

Höstsåddar har inte gått så bra utan det är vårsäden som gått bra jämfört med förra året.

Statistiken bygger på uppgifter från odlarna som samlats in av SCB. Den 14 december publiceras en mer utförlig rapport om årets skörd där även uppgifter om storleken på regionala skördar ingår.

Barn och unga

Ny lekplats kallad Stora Lekan på väster i Svalöv med tema pirat öppnades en regnig dag i juli. Här finns ett stort sjörövarskepp, klätternät, studsatta och karusell i marknivå. Platsen är tillgänglighetsanpassad så all alla barn och föräldrar ska kunna ha roligt tillsammans. Alla kan inte utnyttja alla lekredskap, men alla kan ha roligt med något. Tidigare var marken sandad, vilket gjorde det svårt att ta sig fram med rullstol, nu är marken täckt av någon slags gummimatta.

Våra yngre familjemedlemmar hade också nöje av sommarvärdarna Ida Malm och Emma Leonardson, och trygghetsvärdarna Ahmed Chentiev och Ted Kjellsson. Dessa fyra ordnade massor av utflykter och roliga saker att göra tillsammans, och de fungerade som en trygg vuxna för unga människor som behöver extra stöd. Emma, Ahmed och Ted har fortsatt sina uppdrag under hösten.

Det var A-traktorträff på Knutstorps motorbana i augusti. Syftet var att träffa likasinnade och att visa den positiva sidan av A-traktorfolket. Motorintresset kan bli en ingång till arbetslivet och skapa nya relationer över generationsgränserna.

För dem som inte har egen A-traktor kom kommunens gratisbiljetter väl till pass. Ungdomar mellan 13 och 19 år får åka gratis på buss och tåg inom kommunen. De behöver alltså inte vara beroende av skjuts, utan de kan ta sig till kompisar och till sina fritidsintressen på egen hand.

Även seniorerna (67+) fick en gratisbiljett hemskickad.

Det finns fler män än kvinnor i kommunen Denna trend finns lite överallt, men det är i Svalövs som har det största mansöverskottet i hela Skåne. Här finns 700 fler män än kvinnor. Männerna stannar kvar och kvinnorna söker sig bort. Vad beror det på? Kan det vara så att män är mera intresserade av lantbruk och mera attraherade av landsbygdens möjligheter än vad kvinnor är? Att fler kvinnor söker sig till andra miljöer med fler yrkesval? Oavsett vad skälet är det aldrig bra med ensidighet.

Mångfald är bättre!

Svalöfs Gilles hävdatecknare Unna Stenram 1 december 2022.